

Helena Meier

Kommunstyrelsen

Revidering av vitesnivåer i trafikplaner och schakttillstånd

Ärende

Som huvudman för allmänna anläggningar ansvarar tekniska nämnden för att pröva på vilket sätt och i vilken omfattning andra aktörer kan öppna upp gator eller annan kommunal mark (schakttillstånd). Vid gatuarbeten krävs sedan att den aktör som ansvarar för grävning/schaktning tar fram en trafikplaneringsplan (TA-plan) för hur arbetet och den som gör det ska skyddas och vägmärken användas. Till både schakttillstånd och TA-planer kopplas viten för att reglerna i dem ska följas.

Tekniska nämnden har föreslagit att vitesnivåerna ska differentieras efter typ av brist och hur allvarlig bristen här. Vitena behöver höjas för att få bättre effekt än de har idag.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer föreslagna vitesbelopp att tillämpas i ärenden om grävning och schaktning (schakttillstånd) och trafikplaneringsplaner.

Bakgrund

En trafikplaneringsplan (TA-plan) är en skiss på hur ett arbetsområde i gaturummet ska skyddas för de som arbetar och hur tredje man skyddas från att inte komma in i arbetsområdet. Den är en del av entreprenörens säkerhetsarbete för att skydda sina medarbetare i ett utsatt område såsom trafik är. Den omfattar hur vägmärken ska användas med anledning av arbetena.

För att samordna arbeten och se till så att entreprenörer inte arbetar på samma plats så behöver entreprenören ha tillstånd för att gräva på kommunens fastighet, ett så kallat schakttillstånd (ST-tillstånd). För att säkerställa att entreprenören inte gräver på känsliga platser behöver entreprenören visa vart dess schakter går. Detta är också ett sätt för kommunen att få en uppfattning om hur stor påverkan för medborgarna det blir samt hur stor påverkan på den kommunala fastigheten blir.

Helena Meier

De viten Danderyds kommun har i dag när entreprenörer brister i hantering är¹:

Trafikanordningsplan (TA-plan)

- Avsaknad av godkänd TA-plan 5000 kronor
- Underlåtelse att följa godkänd TA-plan 5000 kronor per besiktnings-tillfälle
- Avsaknad av tidsförlängning 5000 kronor per påbörjad vecka

Schakttillstånd

- Avsaknad av godkänt schakttillstånd 5000 kronor
- Underlåtelse att följa godkänt schakttillstånd 5000 kronor per besiktningstillfälle
- Avsaknad av tidsförlängning 5000 kronor per påbörjad vecka

Tekniska nämndens underlag

Tekniska nämnden behandlade förslaget om nya vitesnivåer vid sitt sammanträde den 27 oktober 2021 (§ 90). Som underlag för beslutet förelåg huvudsakligen följande.

Under året 2020 behandlades 290 anmälningar av TA-planer och lika många ansökningar om schakttillstånd under 2020. Viten utdelades sammanlagt med ett belopp av cirka 300 000 kronor.

I dagsläget är vitenivåerna generella och de ekonomiska konsekvenserna av att inte följa en TA-plan är inte tillräckliga. Det medför en ökad risk för säkerhetsbrister i trafikmiljöerna. Vitesnivån motsvarar sällan den självkostnaden kommunen har för att följa upp brister hos entreprenörer.

Tekniska kontorets analys över vitesbeloppen hos kommunerna i närområdet visar att Danderyd har de lägsta. Täby kommun har exempelvis ett vite på 20 000 kronor om TA-plan saknas. Avsaknad av TA-plan i Solna genererar 3 000 kronor i vite första dygnet och 2 000 kronor per påbörjat dygn. Motsvarande på Lidingö är 1 900 kronor första dygnet och sedan 1 500 kronor per påbörjat dygn. Solna har även exempelvis ett vite på 15 000 kronor när en grundläggande avstängning inte är genomförd, om den medför fara för trafikanter.

Tekniska nämndens förslag

Förslaget från tekniska nämnden bygger på fasta belopp för att det saknas TA-plan än ett belopp per dag utan sådan. Tekniska nämnden har inte resurser inom tekniska kontoret för att kontrollera varje dag om TA-plan finns. Beloppsmässigt bedömer tekniska nämnden att Danderyd bör ha likvärdiga

---

¹ Beslutade av kommunfullmäktige 2014-12-15, §116.

Helena Meier

vitesnivåer som grannkommunerna, särskilt som Danderyd och Täby till stor del delar vägnät. Förslagen till indelning i brister och belopp finns i bilaga 3, ”Vitesbelopp schakttillstånd och trafikordningsplaner”.

De är sorterade efter

- brister kring TA-plan, trafikföreskrift och schaktansökan
- avvikelser från godkänd TA-plan
- brister kring
  - personal, fordon och arbetsområde
  - framkomlighet
  - belysning
  - återställning
- skada med mera på träd och buskar

Tekniska nämnden bedömer att vitesnivåerna behöver differentieras för olika typer av brister (exempelvis vägmärken, belysning och återställning) och hur allvarliga de är. Idag är beloppet detsamma oavsett antal brister och speglar inte hur allvarliga konsekvenser det kan bli. Föreslagna nivåer har därför ett större fokus på säkerhet. Vid bristande säkerhet är vitesbeloppen således högre än vid mer ringa företeelser. Specificeringen medför i sig att det blir tydligare vad som är vitesgrundande.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret delar tekniska nämndens bedömningar. Det är viktigt att vitesfunktionen är ett verktyg för att det ska bli rätt från början. Beloppen behöver vara tillräckligt höga för att understödja önskat beteende och samtidigt så tydliga så det är enkelt att veta vad man som aktör ska göras för att brister inte ska uppstå. Kontoret instämmer här i att fast belopp, per förseelse och nivå efter allvarlighetsgrad, är att föredra framför belopp per dygn som bristen kvarstår. Kommunens fokus bör vara på att det ska vara enkelt att göra rätt, inte på att ha en kontrollfunktion som ska vara ute varje dag och göra tillsyn vid schakt- och grävningsarbeten. Beloppsmässigt ska vitesnivåerna täcka kommunens kostnader för att hantera den tillsyn som ändå behövs.

Kommunledningskontoret tillstyrker tekniska nämndens förslag till utformning av viten och beloppsnivåer.

Ekonomiska konsekvenser

Tekniska nämnden har bedömt de ekonomiska konsekvenserna enligt följande. Kommunledningskontoret instämmer i tekniska nämndens bedömningar.

Höjda vitesnivåer är viktigt för att styra ett beteende för att minimera risker, öka samordning mellan utförare och minska olägenheter för Danderyds

Helena Meier

invånare och besökare. Viten är ett verktyg för att skapa incitament att göra rätt. Det är inte ett ekonomiskt mål att ta ut viten. Intäkterna kan komma att öka på kort sikt, men på längre sikt bör intäkterna stabiliseras och förhoppningsvis ge lägre intäkter i och med att fler entreprenörer gör rätt

Johan Lindberg
KommundirektörBjörn Wallgren
Ekonomichef**Handlingar i ärendet**

1. Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande den 30 november 2021
2. Tekniska nämndens beslut 2021-10-27 (§ 90)
3. Föreslagna vitesbelopp avseende schakttillstånd och trafikplaneringsplaner
4. Täby kommun teknisk handbok avtalsviten
5. Lidingö stad - Taxa för handläggning av trafikplaneringsplaner och schakttillstånd
6. Solna stad - Taxa för handläggning av schakttillstånd och trafikplaneringsplan (TA-plan)

Expedieras
Tekniska nämnden